

Representantforslag 16 L

(2011–2012)

fra stortingsrepresentantene Tord Lien, Mette Hanekamhaug, Anders Anundsen og Bente Thorsen

Dokument 8:16 L (2011–2012)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Tord Lien, Mette Hanekamhaug, Anders Anundsen og Bente Thorsen om å oppheve boplikten for prestene. Endring i kirkeloven

Til Stortinget

Bakgrunn

Prestene er en av de få yrkesgruppene som er pålagt boplikt i prestebolig i kraft av sitt embete. Der en stilling lyses ut med tjenestebolig, har presten såkalt boplikt. Det vil si at presten er forpliktet til å bo i boligen så lenge vedkommende prest er i stillingen. En prest kan likevel søke om fritak. Det kan være ulike grunner til ønske om fritak, for eksempel at en ønsker å eie egen bolig når en har oppnådd en viss alder, eller for eksempel helsemessige årsaker tilsier at en bør bo et annet sted.

Mange prester opplever at boplikten er til hinder for å skaffe seg egen bolig.

I tillegg er mange presteboliger i dårlig byggteknisk stand. Kommunene har i mange tilfeller ikke økonomi til å vedlikeholde og oppgradere disse til dagens standard. Med bakgrunn i dette opplever mange prester at boplikten er mer som en tvang enn et gode.

En fjerdedel av Den norske kirkes prester er nå innvilget fritak fra boplikten.

Boplikten kan også være til hinder for at prestefamilien kan investere i egen bolig for fremtiden. En del prester har etter hvert investert i en bolig som de må leie ut på grunn av boplikten. En skjerpelse på beskatning av utleieboliger rammer prester med boplikt ekstra hardt. Staten har ikke vært villig til å lage unn-

tak for denne gruppen, selv om prester muligens ufri-villig må bo i prestebolig.

Boplikten kan også skape problem for prestefamilien. Dersom presten blir syk eller dør, må familien gå fra presteboligen. Dette kan også medføre at prestefamilien får problem med å skaffe seg nytt bosted på kort varsel.

Det er kirkeloven § 33 som regulerer kommunens plikt til å skaffe prestene bolig. Paragrafens ordlyd er:

«Departementet kan pålegge en kommune å stille tjenestebolig til rådighet for geistlig embets- eller tjenestemann. Staten dekker i tilfelle kommunens utgifter etter regler fastsatt av Kongen».

Forskrift om statlig refusjon av utgifter til kommunale presteboliger ble sist endret 1. juni 2007.

Hensikten med å endre forskriften var at kommunene nå ville få en bedre utgiftsdekning for vedlikehold av boligene og ved utskifting av eldre presteboliger til nyere boliger. Likevel meldes det om at kommunene taper penger også med denne ordningen. Dette fordi vedlikeholdstilskuddet på bolig og/eller leilighet som kommunen mottar fra staten, er for lavt til å dekke faktiske utgifter. Dersom presten får fritak fra boplikten, utgår refusjonen fra staten. Kommunen kan da leie ut boligen på det åpne markedet. I mange tilfeller vil ikke utleie dekke de faktiske utgifter på boligen. Dette tapet må kommunen selv dekke. Dermed får kommunene en økt økonomisk belastning som de ikke har mulighet til å styre, da det er bispedømmerådet som innvilger fritak fra boplikt i kommunale presteboliger.

Bopliktordningen er omdiskutert, og det er både fordeler og ulemper ved en slik ordning. Det positive er at det står en bolig og venter på en ung prest når han eller hun søker et kall. Dermed slipper vedkommende å gå ut på det private markedet og ta opp store

lån. Det kan gjøre det lettere å rekruttere til prestetjenesten i distriktene.

Et annet argument som blir brukt er at tjenesteboligen ligger i det området der presten skal gjøre sin tjeneste. Forslagsstillerne vil derfor understreke at kommuner selv kan inngå avtaler som innebærer at bolig kan stilles til disposisjon for prester.

På den annen side har Kirkelig fellestråd i henhold til kirkeloven ansvar for anskaffelse og drift av prestekontor som ofte ligger sentralt plassert til kirken. Prestene har også fått tilnærmet samme arbeidstidsavtale som andre arbeidstakere. Dermed har argumentet om boplikt mistet en del av sin legitimitet. Det viktigste er at presten er tilgjengelig for å ivareta menighetens behov.

Med bakgrunn i at flere av grunnene som medførte at det var behov for boplikt for prester er endret, så foreslås det å oppheve den kommunale boplikten for prester. Større fleksibilitet og lokalt selvstyre vil gagne alle involverte parter.

I tillegg er veldig mange av presteboligene i en dårlig bygningsmessig forfatning og har ikke lenger en standard som egner seg som bolig. Dårlig kommunøkonomi kan gjøre at de som er bevaringsverdige og som inneholder viktig historie, forfaller.

I mange tilfeller kan det være en fordel å overlate disse boligene til private da de ofte er bedre til å ivareta bevaringsverdige hus. Dette må i tilfelle reguleres av andre offentlige organ.

Forslag

Forslagsstillerne vil på denne bakgrunn fremme følgende

f o r s l a g :

vedtak til lov

om endring i kirkeloven (opphevelse av boplikt for prester mv.)

I

I lov 7. juni 1996 nr. 31 om Den norske kirke (kirkeloven) skal § 33 oppheves.

II

Denne lov trer i kraft straks

9. november 2011